

УДК: 32.001 (075.8)

Є. А. Подмазко

доцент кафедри політології Інституту соціальних наук
Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова
к. 35, Французький бульвар, 24/26, м. Одеса, 65058, Україна
тел. 0 (482) 684373 (р. т.), 0 (482) 443672 (д. т.)

ПОЛІТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ В УКРАЇНІ: МЕТОДОЛОГІЯ АНАЛІЗУ ІНТЕРАКЦІЇ

Стаття присвячена аналізу інтеракції суб'єктів під час політичної інтеграції в Україні. Аналіз відбувається за допомогою матриць.

Ключові слова: інтеракція, інтеграція, аналіз, матриця.

Об'єктом нашої уваги є функціонування чинників процесу політичної інтеграції в Україні. Але, на відміну від цього, її предметом є методологія аналізу інтеракції дії/взаємодії чинників та умов, які її посилюють чи зменшують, гармонізують чи дезгармонізують.

Перше, що треба мати на увазі, приступаючи до предмету аналізу інтеграції, так це те, що процес інтеграції не може бути інакше з'ясованим, ніж як феномен, що означає сумативність, сигматичність, інтегративність.

Друге — це те, що цей феномен є наслідком, похідною від взаємодії, тобто інтеракції чинників, суб'єктів і об'єктів, зусилля яких спрямовані на об'єднання, гармонізацію складових політичного процесу.

Третє — це те, що і інтеграція, і інтеракція можуть синхронно відбуватися за різним способом або типом прояву: за компромісним типом, за консенсусним або за типом двобічно чи багатобічно тривало влаштованої гармонії.

Четверте — це те, що і інтеграція, і інтеракція, які мають місце в соціальній, політичній, антропогенній та інших сферах, відбуваються за тими ж закономірностями, що існують в таких сегментах реальності, які віддзеркалюються біологією, гідродинамікою, аеродинамікою, загальною фізикою та іншими галузями знання.

Цілком природно, що ключовими поняттями предмету нашої уваги є такі категорії, як “методологія”, “політична інтеграція” та “аналіз інтеракції” чинників та умов процесу політичної інтеграції. Почнемо з їх визначення.

Стосовно до нашого випадку, під методологією ми розуміємо узагальнений спосіб з'ясування, оцінки, обґрунтування, інтерпретації або переробки процесу дії/взаємодії суб'єктів та об'єктів політичної інтеграції й інтеракції з позиції певного світовідчуття: наукового, релігійного, здорового глузду або іншого.

Іншим ключовим поняттям нашої уваги є категорія “політична інтеграція”.

Вона відбиває процес, але процес не будь-який, а об'єктивного, поступового, врівноваженого та упорядкованого об'єднання, сігматизування, синтезу потужних зусиль похідних політичного процесу, спрямований на програмування певного результату цілісності.

Третім ключовим поняттям є поняття “інтеракція”. Воно означає не тільки динаміку, а й незавершеність процесу дії/взаємодії протирічних природних, технічних або соціальних складових певної цілісності.

Звичайно, з чого починається аналіз предмету дослідження після визначення ключових понять? Він починається з того, що піддаються розкладу, систематизації зібрані дані, сукупність яких складає предмет уваги і зацікавленості дослідника. Але все, що накопичено і підпадає під аналіз, у своїй більшості висловлено переважно не поняттями дослідника, а поняттями його попередників, що звертались до цієї проблематики. Тому виникає актуальна необхідність дані, накопичені іншими, концептуалізувати своїми словами, своїми термінами і категоріями у відповідній логіці власного мислення, бачення й оцінки проблеми. На науковому рівні усе це моделюється, обґрунтовується й інтерпретується за допомогою відповідних матриць, побудованих на підставі формули парадигми. Зі змістом формули, правилами та технологією її використання можна ознайомитися в [1, с. 12–13].

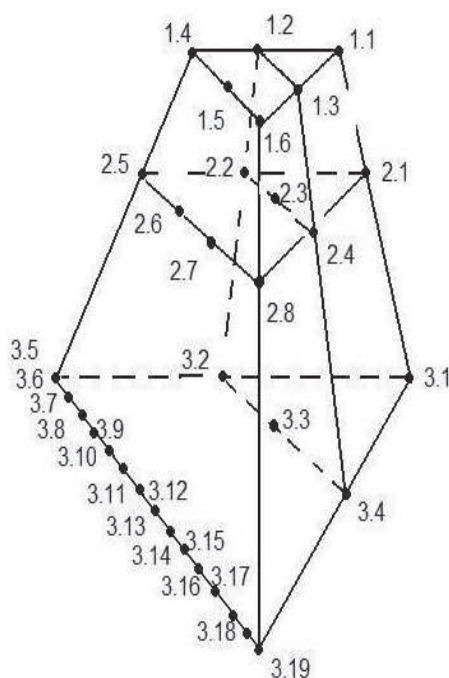
Визначення логіки і напрямку аналізу потребують, окрім матричного синтезу категорій, володіння трьома пов'язаними між собою специфічними методологіями аналізу: методологіями відкритого, осьового та вибіркового кодування [1, с. 27–33; 2, с. 52–119]. Саме вони лежать в основі побудови матриць, що вказують на зміст, спрямованість та логіку аналізу. Матриці, таким чином, є головними інструментами наукового аналізу.

І табличні, і графові матриці моделюються за однаковими правилами і за ідентичними технологіями, змінюється лише предмет аналізу, його зміст.

Спочатку запропонуємо табличну і графову матриці аналізу феномена “політична інтеграція в Україні”.

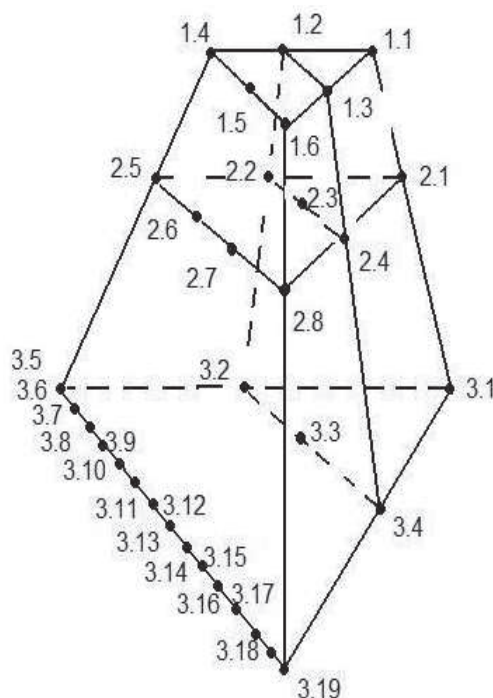
1	*	Політична інтеграція в Україні	1.1
	Z	Політика	1.2
2	Z	Інтеграція в Україні	1.3
	A	Політична інтеграція громадянського суспільства в Україні	1.4
3	Б	Політична інтеграція в українській державі	1.5
	в	Політична інтеграція української нації	1.6
	W	Філософія політичної інтеграції в Україні	2.1
4	A	Культура політичної інтеграції в Україні	2.2
	Б	Ідеологія політичної інтеграції в Україні	2.3
	В	Комунікабельність політичної інтеграції в Україні	2.4
	A	Консервативні стратегії політичної інтеграції	2.5
5	Б	Радикальні стратегії політичної інтеграції	2.6
	В	Екстремістські стратегії політичної інтеграції	2.7
	Г	Центристські стратегії політичної інтеграції	2.8

6	W	Просторово-часовий континуум функціонування політичної інтеграції в Україні	3.1
	A	Ретроспектива політичної інтеграції в Україні	3.2
	B	Перспектива політичної інтеграції в Україні	3.3
	B	Проспектива політичної інтеграції в Україні	3.4
	A	Політична інтеграція в середині соціальних груп і прошарків в Україні	3.5
	B	Політична інтеграція між соціальними групами і прошарками в Україні	3.6
	B	Політична інтеграція в середині групових соціальних спільностей в Україні	3.7
	Г	Політична інтеграція в середині масових соціальних спільностей в Україні	3.8
6	Д	Політична інтеграція між груповими і масовими спільностями в Україні	3.9
	Е	Політична інтеграція в середині гілок влади громадянського суспільства в Україні	3.10
	Є	Політична інтеграція в середині гілок державної влади в Україні	3.11
	Ж	Політична інтеграція між гілками громадянської і державної влади	3.12
	З	Політична інтеграція між прихильниками різних виборчих орієнтацій та стратегій	3.13
	И	Політична інтеграція в середині різних політичних рухів	3.14
	I	Політична інтеграція між різними політичними рухами	3.15
	К	Політична інтеграція в середині різних політичних партій та об'єднань	3.16
	Л	Політична інтеграція між різними політичними партіями та об'єднаннями	3.17
	М	Політична інтеграція між різними церквами і конфесіями в Україні	3.18
	Н	Політична інтеграція в середині різних церков і конфесій в Україні	3.19

Далі нас цікавлять матриці феномену “методологія аналізу інтеракції чинників політичної інтеграції”. Моделюємо їх.

1	*	Методологія аналізу інтеракції чинників політичної інтеграції	1.1
2	Z	Методологія аналізу інтеракції	1.2
	Z	Чинники політичної інтеракції	1.3
3	A	Методологія аналізу відкритого кодування	1.4
	Б	Методологія аналізу осьового кодування	1.5
	в	Методологія аналізу вибіркового кодування	1.6
4	W	Філософія аналізу політичної інтеракції	2.1
	A	Аналіз інтеракції політикума в Україні	2.2
	Б	Аналіз специфіки інтеракції соціальних спільностей та груп і прошарків в Україні	2.3
	В	Аналіз інтеракції різних категорій населення України із політикумом	2.4
5	A	Аналіз політичної інтеракції за консервативним типом	2.5
	Б	Аналіз політичної інтеракції за радикальним типом	2.6
	В	Аналіз політичної інтеракції за екстремістським типом	2.7
	Г	Аналіз політичної інтеракції за центристським типом	2.8
6	w	Просторово-часовий континуум методології аналізу інтеракції чинників політичної інтеграції в Україні	3.1
	A	Ретроспективний аналіз інтеракції чинників	3.2
	Б	Перспективний аналіз інтеракції чинників	3.3
	В	Проспективний аналіз інтеракції чинників	3.4
	A	Аналіз інтеракції чинників міжнародної політичної інтеграції	3.5
	б	Аналіз інтеракції в середині групових спільностей під час політичної інтеграції	3.6
	В	Аналіз інтеракції в середині масових спільностей під час політичної інтеграції	3.7
	Г	Аналіз інтеракції між груповими та масовими спільностями під час інтеграції	3.8
	Д	Аналіз інтеракції в соціальних та політичних групах під час інтеграції	3.9
	Е	Аналіз інтеракції в соціальних прошарках під час інтеграції	3.10
	Є	Аналіз інтеракції між соціальними групами та прошарками під час інтеграції	3.11
	Ж	Аналіз інтеракції між гілками влади громадянського суспільства під час інтеграції	3.12
	З	Аналіз інтеракції між гілками державної влади під час інтеграції	3.13
	И	Аналіз інтеракції між гілками державної влади і громадянського суспільства під час інтеграції	3.14
	I	Аналіз інтеракції між політичними партіями та рухами під час інтеграції	3.15
	К	Аналіз інтеракції між фракціями Парламенту та Рад усіх рівнів під час інтеграції	3.16
	Л	Аналіз інтеракції між політичними елітами під час інтеграції	3.17
	М	Аналіз інтеракції між політичними лідерами усіх рівнів під час інтеграції	3.18
	Н	Аналіз інтеракції між лідерами та урядами конкуруючих або дружніх країн під час інтеграції	3.19

Методологія аналізу двох центральних феноменів (1.1 та 1.1) міститься в запропонованих матрицях. Вона реалізується в напрямку і логіці, яку задає формула парадигми. Відповідно до останньої методологія аналізу зводиться до послідовного з'ясування умов, що детермінують виникнення та функціонування кожного з центральних феноменів. Кожного разу і в кожному випадку у наступній послідовності відбувається з'ясування:

- а) причинних умов виникнення центрального феномену (1.2–1.3);
- б) умов, в контексті яких існує, виявляє себе центральний феномен, диференціюється на різновиди, які можна типізувати (1.4–1.5–1.6);
- в) проміжних умов, які не прямо, не неопосередковано, а побічно аргументують, доводять дійсне існування центрального феномену (2.1–2.4);
- г) умов, що забезпечують певний тип стратегій дій/взаємодій, які або посилюють, або гальмують чи нейтралізують гармонійне функціонування і розвиток центрального феномену (2.5–2.8);
- д) умов, які є результатом, наслідком використання стратегій, здібних забезпечити процес політичної інтеграції в Україні, його гармонійне функціонування і розвиток, або, навпаки, занепад (3.1–3.19).

Далі аналізуємо, в чому принципова різниця між матрицями табличними і матрицями графовими? Вони ж стосуються змісту єдиного предмету аналізу. Справа в тому, що якщо таблична матриця відбиває змістовну сторону аналізу предмету дослідження, то графова матриця розкриває структуру аналізу, логіку його організації, висвітлює усю нерівнозначність, нерівноважність, тобто ієрархію його заходів.

Графова матриця вказує на статус, ранг кожної процедури аналізу, допомагає збагнути, які заходи та інструменти в кожній процедурі є найбільш загальними, які є наймаєнш загальними і які є особливими, тобто

як такі, що за законом заперечення заперечення, утримуючи в своєму змісті усе позитивне, що мало місце в попередніх заходах та інструментах першого і другого типу, в той же час синхронно знімає їх негативні крайнощі.

Відштовхуючись від логіки і методології аналізу, запропонованих в матрицях, правомірно пошукати відповідь на таке практичне запитання: чому різні гілки державної влади, заявляючи про свої інтеграційні зусилля і наміри, дії та взаємодії, в наслідок отримують, як правило, результат, протирічний намірам та гучним заявам? В рівній мірі це стосується політичних партій, об'єднань, фракцій в інститутах влади та інших політичних утворень. Як ми вважаємо, відповідь повинна бути такою: кінцевий результат системних зусиль є похідною від багатовекторного прикладання альтернативних зусиль взаємодіючими сторонами. І результат політичної інтеракції та її наслідка — інтеграції практично, як правило, мало чим та мало кого задовольняє, якщо задовольняє взагалі. Так було завжди в минулому, так відбувається зараз і так відбуватиметься в майбутньому. Тому системні зусилля будь-яких політичних сил, що розраховані на сумісний, інтегральний результат, повинні бути суттєво зкореговані. Це витікає з прояву синергетичних закономірностей, які є загальними для природних, технічних та соціальних явищ. У відповіді з ними функціонування будь-якого системного явища, в тому числі політичної інтеграції й інтеракції, можливе і як прояв їх сомоорганізації, і як прояв самопрограмування, і як прояв самоврядування системи. Результат, наслідок функціонування і інтеграції, і інтеракції в значній мірі залежить від гармонійності кінцевого цілепокладання. Будь-які випадкові некоректні втручання в самопрограмування функціонування політичної інтеграції лише ускладнюють цей системний процес, дегармонізують його. І якщо такі втручання мають місце, то кінцевий позитивний результат процесів політичної інтеграції й інтеракції залежатиме не від розміру прикладеної сили, не від форми і рівня напруги, а від філігранної точності дії/взаємодії чинників цих процесів та відповідності цілепокладанню останніх.

Між тим рівень, глибина сутності аналізу політичної інтеграції й інтеракції можуть бути різними. Це залежить насамперед від того, яке завдання ставить перед собою аналітик. Поглиблення аналізу може бути достатньо значним. Можна, якщо є необхідність, аналізувати кожну з категорій табличної матриці (від 1.1 і до 3.19) в плані з'ясування а) її властивостей і б) вимірів кожної з властивостей. А можна аналізувати і якимось по-іншому. Проаналізуємо, наприклад, центральну категорію обох табличних матриць (1.1). Це в значній мірі допоможе з'ясувати сенс, пізнавальну ціль та технологію процедур аналізу, усвідомити його логіку, методологію та їх специфіку.

Політична інтеграція в Україні

	Властивості категорії (1.1)	Виміри властивостей категорії (1.1)
1.	За соціальним простором	Двостороння — багатостороння, зовнішня — внутрішня
2.	За динамікою	Статична — динамічна
3.	За часом	Коротко-, середньо-, довгострокова
4.	За комунікабельністю	Висока- врівноважена- слабка
5.	За обсягом	Загальна — часткова
6.	За потужністю	Інтенсивна-, помірна-, некваплива
7.	За соціальною якістю	Високоякісна-, помірноюякісна-, низькоякісна
8.	За соціальною стратифікацією	Нестійка — індіферентна — стійка
9.	За соціальною ентропією	Висока — збалансована — низька
10.	За специфікою прояву на різних рівнях	Національна — регіональна — місцева

Методологія аналізу інтеракції чинників політичної інтеграції

	Властивості категорії (1.1)	Виміри властивостей категорії (1.1)
1	За інтенсивністю	Активна — помірна — повільна
2	За часом	Постійна — вибіркова — епізодична
3	За фазою функціонування	Початкова — апогейна — кінцева
4	За обсягом	Всебічна — одностороння, міжнародна — між чинниками громадянського суспільства і держави — в середині кожного з них
5	За простором взаємодії	Загальна — часткова
6	За спрямованістю	Протирічна — компромісна — консенсусна

Резюме

1. В статті йдеться не про зміст або специфіку проявів політичної інтеракції та її наслідка — інтеграції в Україні, а йдеться про логіку, методологію та інструменти їх наукового аналізу.

2. Інструментами такого аналізу є таблиця і графова матриці, що змодельовані на засаді формули парадигми, яка відповідає вимогам і формальній, і математичній логіки.

Література

1. Подмазко Є. А. Загальна теорія політики як метатеорія. — Одеса: Друк, 2008. — 222 с.
2. Страусс А., Корбин Дж. Основы качественного исследования: обоснованная теория, процедуры и техники. — М.: УРСС, 2001. — 254 с.

Е. А. Подмазко

Кафедра политологии Института социальных наук,
Одесский национальный университет им. И. И. Мечникова,
к. 35, Французский бульвар, 24/26, г. Одесса, 65058, Украина

ПОЛИТИЧЕСКАЯ ИНТЕГРАЦИЯ В УКРАИНЕ: МЕТОДОЛОГИЯ АНАЛИЗА ИНТЕРАКЦИИ

Резюме

Статья посвящена анализу интеракции субъектов в ходе политической интеграции в Украине. Анализ осуществляется с помощью матриц.

Ключевые слова: интеракция, интеграция, анализ, матрица.

J. Podmazko

Politology department of Institute of Social Sciences
Odessa National University named after I. Mechnikov
r. 35, Frantsuzsky Boulevard, 24/26, Odessa, 65058, Ukraine

THE POLITICAL INTEGRATION IN UKRAINE: THE METODOLOGU OF ANALYSIS OF INTERAKCIYA

Summary

The article is devoted to the analysis of the interakciya of subjects in the political integration in Ukraine. The analysis is realizing with the help of the matrix.

Key words: interakciya, integration, analysis, matrix.